

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CXII. — Izdan in razposlan 25. dne junija 1918.

Vsebina: (Št. 225—227.) 225. Ukaz o odlogu zasebnopravnih denarnih terjatev zoper dolžnike na Gališkem in v Bukovini. — 226. Ukaz, da se izpremeni ministrstveni ukaz z dne 20. decembra 1917. l. o olajšavah ob izpolnjevanju zasebnopravnih denarnih terjatev. — 227. Ukaz o bilancah in razlikah od do-
ločil po ustavu v času vojne.

225.

Ukaz vsega ministrstva z dne 24. junija 1918. l.

o odlogu zasebnopravnih denarnih terjatev zoper
dolžnike na Gališkem in v Bukovini.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l.
(drž. zak. št. 307) se ukazuje tako:

Obseg odloga.

§ 1.

(1) Dolžnikom, ki imajo svoje stanovališče (sedež) ali svoj stalni opravični zavod na Gališkem ali v Bukovini, se dovoljuje odlog po naslednjih določilih. Ako so taki dolžniki po 31. dnevu julija 1914. l. izven teh dežel ustanovili stanovališče (sedež) ali stalen opravični zavod ali tja preložili svoje stanovališče (sedež), se to ne tiče uporabljanja naslednjih določil na denarne terjatve, ki so nastale pred ustanovitvijo novega stanovališča (sedeža, opravičnega zavoda).

(2) Pred 1. dnem avgusta 1914. l. nastale zasebnopravne denarne terjatve, všteti terjatve iz menic ali čekov, so odložene, ako so postale plačne ali postanejo plačne pred 1. dnem januarja 1919. l., za sedaj do vštetega 31. dne decembra 1918. l.

(3) Za potegnjene menice ali čeke, izdane pred 1. dnem oktobra 1915. l., kojih trasat, in za lastne menice, izdane pred istim dnem, kojih izdatnik ima svoje stanovališče v ozemlju, označenem v odstavku 1, se odlaga plačilni dan, ako je postala ali postane menica ali ček plačen med 1. dnem avgusta 1914. l. in 31. dnem decembra 1918. l., za sedaj na 1. dan januarja 1919. l. Ustrezno odložitvi plačilnega dneva se preloži tudi rok za protestovanje.

(4) Pri menicah in čekih, ki so bili izdani ali se izdadó po 30. dnevu septembra 1915. l., ni zakonitega odloga, ne kraté določil § 8.

(5) Za uporabljanje tega ukaza velja pri potegnjenih menicah in čekih pri imenu ali firmi trasata navedeni kraj za trasatovo stanovališče, pri lastnih menicah kraj izdaje za izdatnikovo stanovališče.

Od odloga izvzete terjatve.

§ 2.

Od odloga, določenega v § 1, so izvzete:

1. terjatve iz službenih in delovnih pogodb (§§ 1151 do 1171 o. d. z.);

2. terjatve iz najemnih in zakupnih pogodb;

3. terjatve za prodane reči ali dobavljeno blago na podstavi pogodb, ki so bile sklenjene pred 1. dnem avgusta 1914. l., ako se je izročitev ali dobava izvršila ali se izvrši šele po 31. dnevu julija 1914. l., razen ako jo je bilo opraviti pred 1. dnem avgusta 1914. l.;

4. terjatve društvenih bolniških blagajnic (§ 60 zakona z dne 30. marca 1888. l. [drž. zak. št. 33]) in nadomestnih zavodov (§ 65 zakona z dne 16. decembra 1906. l. [drž. zak. št. 1 iz l. 1907.] in cesarskega ukaza z dne 25. junija 1914. l. [drž. zak. št. 138]) za plačilo prispevkov za bolniško in pokojninsko zavarovanje;

5. zahteve do plačevanja obresti in letnin:

- a) na podstavi terjatev, ki služijo za prednostno založbo zastavnih listov in fundiranih bančnih zadolžnic;
- b) na podstavi terjatev hranilnic proti občinam ali drugim javnim korporacijam;
- c) zoper zastavnega dolžnika na podstavi drugih knjižno zavarovanih terjatev;

6. rentne terjatve in zahteve dajanja za preživljanje;

7. terjatve, ki gredo družbi Rdečega križa, nadalje zakladu za podpiranje svojcev mobilizovancev ali za drugo pripomaganje o priliki vojne neposrednje ali na podstavi nakazila;

8. terjatve za plačevanje obresti in vračila glavnice iz dolžnosti, jamčenih po državi.

Terjatve iz zavarovalnih pogodb.

§ 3.

(1) Od zakonitega odloga so nadalje izvzete:

1. Vse zahteve zoper zavarovalca iz zavarovalne pogodbe;

2. zavarovalne premije, in sicer:

- a) ako so bile premije plačne pred 1. dnem januarja 1917. l., razen zneskov po 25 odstotkov zaostale vsote, ki so postali plačni 1. dne aprila in 1. dne oktobra 1917. l. in 1. dne aprila 1918. l., najmanj po 100 K, ostanek te zaostale vsote, plačen 1. dne oktobra 1918. l.;

- b) ako je postala premija plačna v letu 1917., polni znesek, pri zavarovanju življenja pa

razen zneska 25 odstotkov letne premije, ki je že postal plačen, najmanj 200 K, nadaljnjih 50 odstotkov letne premije, najmanj pa 200 K, plačnih 1. dne oktobra 1918. l.;

- c) ako je postala ali postane premija plačna v letu 1918., polni znesek, pri zavarovanju življenja pa le znesek 25 odstotkov letne premije, najmanj pa 200 K, ako se plačujejo premije izpod enega leta, vsakočasno ustrezni del teh zneskov.

(2) Za terjatve premij, omenjene v odstavku 1. št. 2, lit. a, nadalje za premijske zneske, ki so postali plačni v letu 1917. in so se v odstavku 1, št. 2, lit. b nanovo izvzeli od odloga, ne veljajo dogovorjeni okrajšani tožbeni rokovi.

(3) Pravne škode, ki so v pogodbi spojene s tem, če se zavarovalna premija ne plača pravočasno, more uveljavljati zavarovalec le, ako se v odstavku 1, št. 2, lit. c oznamenjeni premijski zneski ne plačajo pravočasno. Zavarovatelj, ki je plačal delno plačilo, ostane dolžen plačati ostali del premije.

(4) Zavarovalec je dolžen brez vnovične zdravniške preiskave obnoviti pogodbo za zavarovanje življenja, ki ugasnejo brez odkupa, ker se niso pravočasno plačale od odloga izvzete premije (odstavek 1, št. 2, lit. c), ali se predručajijo v premij prosta zavarovanja z zmanjšano zavarovalno vsoto, v 6 mescih po dnevu plačnosti, če se dodatno plačajo od odloga izvzeti zaostanki z zamudnimi obrestimi vred. Spretnja določila veljajo tudi, ako se premijski zneski, ki so postali plačni v letu 1917. in so bili po ministrstvenem ukazu z dne 20. decembra 1917. l. (drž. zak. št. 495) izvzeti od odloga, če ima zavarovatelj

- a) svoje stanovišče v ozemlju, ki je 1. dne januarja 1918. l. spadalo k ožjemu vojnemu ozemlju, bilo tega dne zasedeno od sovražnika ali se je po 1. dnevu julija 1917. l. oprostilo sovražnika, ali

- b) če spada med osebe, navedene v § 7 a, odstavek 1;

šestmesečni rok se začne za osebe, imenovane v lit. a, s 1. dnem julija 1918. l., za osebe, imenovane v lit. b, z dnem, katerega je nehal za zavarovateljevo osebo vzrok, ki je oznamenjen v § 3, odstavek 2, cesarskega ukaza z dne 29. julija 1914. l. (drž. zak. št. 178).

(5) Sodniški odlog (§ 15) se more zahtevati zoper zavarovalca pred nastopom ali po nastopu zavarovalnega primera; to tudi tedaj, ako sicer niso dani pogoji § 16, odstavek 1, zavarovatelj pa ni mogel pravočasno plačevati premij, ker so vojni dogodki ovirali promet. Ako pa je že nastopil zavarovalni primer, ni ugoditi predlogu, če se je po krivdi zadrževal.

Terjatve iz tekočega računa, blagajniških listkov in vložnih knjižic.

§ 4.

(1) Terjatve iz tekočega računa in iz vlog za blagajniške listke so odložene z omejitvijo, da se more v teku koledarskega mesca pri deželnih in delniških bankah zahtevati plačilo do višine 6 odstotkov 1. dne avgusta 1914. l. obstoječe terjatve, najmanj pa 800 K in največ 6000 K, pri drugih kreditnih zavodih, izvzemši raiffeisenovke (zakon z dne 1. julija 1889. l. [drž. zak. št. 91]), plačilo do višine 4 odstotkov tiste terjatve, najmanj pa 400 K in največ 1000 K, in pri raiffeisenovkah plačilo do višine 100 K.

(2) Brez omejitve na določen znesek se more zahtevati vračilo, kolikor je dokazno potrebno za izpolnjevanje upnikovih obveznosti, gledé katerih se je razveljavil zakoniti odlog (§§ 20 do 29).

(3) Zoper zahtevo, naj se terjatve iz tekočega računa preodkazuje na obstoječe račune ali na račune, ki se začno nanovo, pri istem kreditnem zavodu, se ne more ugovarjati s tem, da velja odlog; toda izplačilo preodkazanih zneskov se ne more terjati, dokler traja odlog.

§ 5.

(1) Terjatve iz vlog na vložno knjižico, ki so se vložile pred 1. dnem avgusta 1914. l., so odložene z omejitvijo, da se more od iste vloge v teku enega koledarskega mesca zahtevati pri deželnih in delniških bankah ter hranilnicah plačilo do višine 400 K, pri drugih kreditnih zavodih, izvzemši raiffeisenovke, plačilo do višine 200 K in pri raiffeisenovkah plačilo do višine 100 K.

(2) Od vlog pri deželnih ali delniških bankah in hranilnicah se more razen tega terjati nazaj

nadalje po 20 odstotkov ostale vloge v vsakem koledarskem četrtletju, kolikor so dokazno potrebni za izpolnjevanje upnikovih obveznosti, gledé katerih se je razveljavil zakoniti odlog (§§ 20 do 29).

§ 6.

(1) Ako je kreditni zavod na podlagi tekočega računa, na vlogo za blagajniški listek ali na vložno knjižico plačal več, nego se je moglo vsakočasno terjati po prejšnjih ukazih o odlogu in po tem ukazu, lahko vračuni presežek, kadar se znova zahteva plačilo.

(2) Ako je kreditni zavod enostransko znižal obrestno mero za terjatve iz tekočega računa ali iz vlog za blagajniški listek ali na vložno knjižico pod mero z dne 1. avgusta 1914. l., se ne more sklicevati nasproti zahtevi vračila take terjatve na zakoniti odlog, ako zahteva upnik to pred potekom enega mesca po dnevu, katerega je dobila znižba moč. To določilo se ne uporablja, ako je znižba obrestne mere le računaska izvedba dogovorjenega razmerja obrestne mere in vsakočasne bančne obrestne mere.

Pravice do povračila iz plačevanja terjatev s pravicami.

§ 7.

Terjatve za povračilo za tretjo osebo plačane dolga davkov ali javnih davščin so odložene po določilih § 1, v izvršilnem postopku pa uživajo predpravo plačane terjatve. Določila § 54 k. r. in § 24 por. r. ostanejo neizpremenjena.

Odlog za vojaške osebe.

§ 7 a.

(1) Zasebnopravne denarne terjatve zoper vojaške osebe (§ 1, odstavek 2, cesarskega ukaza z dne 29. julija 1914. l. [drž. zak. št. 178]), ki se vrnejo ob končani vojni ali prej v svoje civilno razmerje, nadalje zoper ujetnike in talce (§ 1, odstavek 3, tega cesarskega ukaza) so odložene do preteka treh mescev po dnevu, katerega je nehal v § 3, odstavek 2, navedenega cesarskega ukaza označeni razlog za dolžnikovo osebo.

(2) To določilo se ne uporablja na terjatve, ki so nastale po pričetku razmerja, oznamenje nega v § 3, odstavek 2, imenovanega cesarskega ukaza, nadalje na zahteve preživljanja, zavarovalne premije (§ 3, št. 2, lit. b in c) in, ne kraté določil § 1 tega ukaza, na terjatve iz menic in čekov.

Vpliv višje sile na menice in čeke.

§ 8.

Ako je pri menicah ali čekih, brez razlike plačilnega kraja in dneva izdaje, prezentaciji ali protestovanju na potu nepremagljiva ovira (višja sila), ki je nastala zaradi vojnih dogodkov, se odlaga plačilni čas, rok za prezentacijo v sprejem ali v plačilo in za protestovanje za toliko, kolikor je potrebno, da se izvrši meničnopravno dejanje, ko odpade ovira, najmanj pa dotlej, da poteče deset delavnikov potem, ko je odpala ovira. V protestu je, kolikor mogoče, dognati oviro in njeno trajanje.

Vračevanje obresti in blagajniški skonto.

§ 9.

(1) Za čas, za katerega se vsled odloga (§§ 1, 3, 4, 5, 7 a in 8) odlaga plačilo, je plačevati zakonite zamudne obresti ali višje obresti, ki gredo po pogodbi do dneva, katerega bi bilo treba plačati brez ozira na odlog. Pogodbene zamudne obresti se ne morejo terjati, kolikor so višje nego zakonite obresti.

(2) Ob preračunu zneska, ki ga je plačati iz odložene terjatve po preteku odloga, se v dvomu ne sme odbiti blagajniški skonto.

Rokovi zastaranja in tožbeni rokovi.

§ 10.

(1) Doba odloga se ne vračuni ob preračunu roka zastaranja in zakonitih rokov za vložbo tožbe.

(2) Čas od 1. dne avgusta 1914. l. do 31. dne decembra 1918. l. se ne vračuni v rok, v katerem je zoper izločenega zadružnika uveljavljati zahtevo iz njegovega jamstva (§§ 73 in 78

zadr. z.). Na zahteve iz jamstva izločenih zadružnikov, ki so že ugasnile 29. dne decembra 1916. l., se ne uporablja to določilo.

(3) Čas od 1. dne avgusta 1914. l. do 31. dne decembra 1918. l. se nadalje ne vračunja v zakonite roke za izpodbijanje pravnih dejanj.

Odpoved in dogovorjene pravne škode.

§ 11.

(1) Od denarne terjatve, ki je postala ali postane plačna z odpovedjo, izjavljeno med 1. dnem avgusta 1914. l. in 31. dnem decembra 1918. l., se morejo v času, za katerega se z odlogom odlaga plačilo plačnega zneska, terjati le obresti, ki gredo po pogodbi do dneva, katerega bi bilo treba plačati brez ozira ne odlog.

(2) Z odpovedjo opravičnega deleža pridobitne in gospodarske zadruge, izjavljeno v letih 1915., 1916., 1917. in 1918. je ravnati tako, kakor bi se izjavila 1. dne januarja 1919. l.

(3) Pravica odpovedati ali zahtevati, naj se takoj vrnejo glavnični zneski, ki je po pogodbi podeljena upniku, ako bi se obresti, letnine ali obroki zasebnopravnih, pred 1. dnem avgusta 1914. l. nastalih denarnih terjatev ne plačevali pravočasno, ali druge za oznamenjeni primer dogovorjene pravne škode, izvzemši dolžnost plačati obresti v mejah, določenih s § 9, odstavek 1, se ne morejo uveljavljati, ako je dolžnik zaostal samo z obrestimi, letninami ali obroki, ki so postali plačni ali postanejo plačni pred 1. dnem januarja 1919. l.

Pobot.

§ 12.

Okolnost, da je terjatev odložena po določenih tega ukaza, ni na potu pobotu z drugo terjatvijo.

Pravdnopravni predpisi.

§ 13.

(1) Sodnega postopka o tožbah, s katerimi se zahteva plačilo odloženih terjatev, ni nadalje-

vati dotlej, da poteče rok odloga, razen ako toženec predlaga nadaljevanje prekinjenega postopka. Ako se je pa že pred 1. dnem avgusta 1914. l. vršil prvi narok v zmislu § 239 c. p. r. ali ustna sporna razprava, je nadaljevati sodni postopek in v razsodbi določiti rok za plačilo, všteti pravne stroške, tako, da se začne od zadnjega dneva roka odloga. Ako se je ta dan navedel koledarsko v sodbi, izrečeni pred pričetkom veljavnosti tega ukaza, se preloži začetek roka plačila na dan, katerega je treba plačati po določilih tega ukaza.

(2) Nove tožbe za plačilo odloženih terjatev je zavračati, razen ako predloži upnik dolžnikovo pismeno izjavo, v kateri se dolžnik docela ali deloma odreka zakonitemu odlogu. Ako se je dolžnik le deloma odrekel zakonitemu odlogu, se more s tožbo zahtevati tudi plačilo drugega dela terjatve. Rok za plačilo tega dela terjatve, všteti pravne stroške, je določiti tako, da se začne od zadnjega dne roka odloga.

Izvršba.

§ 14.

(1) Izvršilnih dejanj, všteti izvršbo za zavarovanje, v prid odloženim terjatvam ni dovoljevati v roku odloga, že dovoljenih pa ni izvršiti. Tekočega izvršilnega postopka, izvzemši prisilno upravo in prisilno dajanje v zakup, ni nadaljevati. Že vročeni preodkazni sklepi ostanejo v moči. Z izvršbo potjerane zneske je razdeliti.

(2) Izvršilna dejanja, ki so se opravila, preden se je na izvršilnem sodišču zvedelo za cesarski ukaz z dne 13. avgusta 1914. l. (drž. zak. št. 216), ostanejo v moči.

(3) Začasne odredbe v prid odloženim terjatvam se lahko dovolé in izvrše.

Sodniški odlog.

§ 15.

(1) Osebam, oznamenjenim v § 1, odstavek 1, lahko naprošeno sodišče za dolžnosti vsake vrste in brez ozira na čas, kdaj so nastale, po naslednjih določilih (§§ 16 do 19) dovoli odlog. Nadalje more hkratu s sodniškim odlogom ali na samostojni predlog dolžnika po pogojih, navedenih

v § 16, odstavek 1, izreči, da se izpregledajo ali odpravijo pravne škode, ki so nastale ali nastanejo zaradi ne pravočasne izpolnitve, izvzemši dolžnost plačati obresti v mejah, določenih s § 9, odstavek 1.

(2) Sodišče lahko nadalje razsodi, da se pravne posledice, če pogoj ni nastopil, izpregledajo ali odpravijo, ako so vojni dogodki onemogočili, da bi nastopil pogoj. Ako je treba, je za izpolnitev pogoja postaviti vnovičen rok.

§ 16.

(1) Pravdno sodišče lahko na toženčev predlog, ako to opravičuje njegov gospodarski položaj in ako upnik s tem ne trpi nerazmerne škode, za terjatve, ki so izvzete od zakonitega odloga, določi v sodbi daljšo nego zakonu ustrezno plačilno dobo ter izpregleda pravne škode ali pravne posledice (§ 15).

(2) Daljša plačilna doba se more dovoliti za celo terjatev ali en del, toda ne čez 31. dan decembra 1918. l. Sodniški odlog, ki se je dovolil do vštete 30. dne junija 1918. l., velja za podaljšanega do vštete 30. dne septembra 1918. l. Sodišče pa lahko na predlog, zaslišavši nasprotnika (§ 56 izv. r.), dovoli nadaljnje podaljšanje najdalje do vštete 31. dne decembra 1918. l. ali okrajša zakonito podaljšbo.

(3) Toženec mora dejanske trditve, na katere opira svoj predlog, narediti verjetne.

(4) Sodišče sme dovolitev plačilnega roka narediti odvisno od dajatve varnosti.

(5) Odločba o sodniškem odlogu (§ 15) se more izpodbijati. Taka odločba v razsodbi se more brez izpodbijanja v glavni stvari izrečene odločbe izpodbijati le z rekurzom. Zoper odločbo sodišča druge stopnje o odlogu ni pravnega pomočka.

(6) Ako je upnik kljub zahtevi odloga, ki jo je izvensodno stavil dolžnik in ki je bila očitno osnovana, vložil tožbo in ako je dolžnik takoj na prvem naroku pripoznal tožbeno zahtevo, zadenejo pravdni stroški upnika, ako dovoli sodnik izvensodno zahtevani odlog.

(7) Sprednja določila se ne uporabljajo na terjatve iz menic ali čekov.

§ 17.

(1) Dolžnik lahko predlaga na okrajnem sodišču, v čigar okolišu ima upnik svoje stanovišče, pripoznavši hkratu terjatev, naj se določi plačilni rok za terjatev, izvzeto od zakonitega odloga, ali zahteva izpregled pravnih škod ali pravnih posledic (§ 15). To lahko predlaga dolžnik tudi tedaj, ako je njegova obveznost ugotovljena v izvršilnem notarskem aktu. Ako se je izdalo zoper dolžnika plačilno povelje v opominjevalnem postopanju, more v roku za upor predlagati na sodišču, ki je izdalo plačilno povelje, pripoznavši upnikovo terjatev, naj se določi plačilni rok.

(2) Sodišče mora pred odločitvijo o predlogu zaslišati upnika (§ 56 izv. r.) in potem razsoditi s sklepom. V sklepu, s katerim se dovoljuje plačilni rok, je izreči dolžnikovo dolžnost, da plača pripoznano terjatev. Ako se je izdalo zoper dolžnika plačilno povelje v opominjevalnem postopanju, mora sodnik, izpreminjujé v plačilnem povelju ustanovljeni rok, določiti novi plačilni rok s sklepom.

(3) Stroške zasliševanja mora dolžnik povrniti upniku, razen ako je upnik odklonil zahtevo odloga, ki jo je dolžnik stavil izvensodno in ki je bila očitno osnovana.

(4) Določila § 16 se primerno uporabljajo.

§ 18.

(1) Ako se je s sodniškim odlogom dovolilo plačevanje najemnin ali zakupnin v obrokih, nastopijo pravne škode zaradi ne pravočasne izpolnitve le tedaj, ako se ti obroki ne plačujejo pravočasno.

(2) Ako se tak obrok ne plača pravočasno, more najmodavec ali zakupodavec najemniku ali zakupniku odpovedati z veljavnostjo za prihodnji rok odpovedi.

§ 19.

(1) Izvršilno sodišče lahko na predlog zavezanca s pogoji, oznamenjenimi v § 16, odstavek 1, odloži izvršbo v prid terjatvi, ki je izvzeta od zakonitega odloga, najdalje do 31. dne decembra 1918. l. in zaukaže razveljavo že opravljenih izvršilnih činov tudi brez varnosti, zahtevane

v § 43, odstavek 2, izv. r. Taka odložitve je nedopustna, ako je pravdno sodišče že po §§ 16 ali 17 dovolilo plačilni rok.

(2) Na dovolitev odložitve se primerno uporabljajo določila § 16, odstavek 3 do 5.

(3) Po določitih prejšnjih ukazov o odlogu odložena izvršba se po istih pogojih na predlog zavezanca lahko odloži dalje do najdalje 31. dne decembra 1918. l., ako rok odložitve ni potekel že pred 30. dnem junija 1918. l.

(4) Zahtevajoči upnik ne more zahtevati povračila izvršilnih stroškov, nastalih za odloženo izvršbo, ako je odklonil zahtevo odloga, ki jo je stavil dolžnik izvensodno in ki je bila očitno osnovana.

Razveljava zakonitega odloga s sodniškim izrekom.

a) Postopek.

§ 20.

(1) Upnik more na okrajnem sodišču, v čigar okolišu ima dolžnik svoje stanovišče (sedež) ali svoje stalno bivališče, predlagati, da se za njegovo terjatev razveljavi zakoniti odlog.

(2) O predlogu je zaslišati dolžnika (§ 56 izv. r.). Povabilo ali poziv, naj se izjavi pismeno, mu je vročiti po predpisih o vročevanju tožb.

(3) Pred odločbo mora sodnik poizvedovati, kar je pripravno, eventualno prositi za mnenje trgovinsko in obrtno zbornico ali zaslišati priče ali pojasnilnike, ki poznajo dolžnikov gospodarski položaj. Postopanje je, kolikor mogoče, pospešiti in naj bo končano na prvi stopnji v enem mesecu.

(4) Tako zoper dovolitev kakor zoper zavrnitev predloga je dopusten rekurz. Zoper odločbo sodišča druge stopnje ni pravnega pomočka.

(5) O stroških postopanja je odločati po določitih civilnega pravnega reda. Upnik pa ne more zahtevati povračila stroškov, četudi se ugodi njegovemu predlogu, temveč mora povrniti dolžniku stroške postopanja, ako ni pozval dolžnika, naj plača, preden je stavil predlog, in ako je dolžnik takoj na sodišču izjavil, da je pripravljen plačati znesek, za katerega se izreka razveljava

zakonitega odloga ali ako je dolžnik vsled izvensodnega poziva, naj plača, nemudoma pisмено izjavil, da je pripravljen plačati tisti znesek, ter se je odrekel zakonitemu odlogu.

(6) Sodišče mora pisati o sklepih, da se razveljavi zakoniti odlog, po dolžnikovem imenu narejen zabeležek, v katerega morejo vpogledovati osebe, ki dokažejo praven interes na tem.

b) Pogoji in obseg razveljave zakonitega odloga.

§ 21.

(1) Predlogu je ugoditi s sklepom, ako se s posledki postopanja verojetno izkaže, da dolžnikov gospodarski položaj ne opravičuje zakonitega odloga ali ga ne opravičuje v polnem obsegu in ako dolžnik ne izkaže verojetno, da trpi nerazmerno škodo, ako plača.

(2) V sklepu sodišča je izreči, za kateri znesek terjatve in s katerim dnem se razveljavlja zakoniti odlog.

(3) Za terjatve več nego 50 K se more razveljaviti zakoniti odlog zoper dolžnike, ki imajo svoje stanovišče (sedež, stalni opravični zavod) v okolišu višjega deželnega sodišča levovskega, le za dva delna zneska po 25 odstotkov največ, zneska terjatve, ki je 1. dne januarja 1918. l. še na dolgu in ni že s sodnim sklepom izvzet od zakonitega odloga, z obrestimi vred, pripadajočimi nanj. Ti delni zneski se ne smejo postaviti plačni pred 30. dnem septembra in 31. dnem decembra 1918. l.; na zneske, ki so se mogli izvzeti od zakonitega odloga že po ministrstvenem ukazu z dne 20. decembra 1917. l. (drž. zak. št. 495), se ne uporablja ta omejitev, ako se je vložil predlog za razveljavo zakonitega odloga pred dnem razglasitve tega ukaza.

c) Sodno uveljavljanje ne več odložene terjatve.

§ 22.

(1) Po pravnomočnosti sklepa, s katerim se razveljavlja zakoniti odlog, more upnik sodno uveljavljati svojo terjatev, predloživši ta sklep.

(2) S tožbo, da se plača znesek, za katerega se je razveljavil zakoniti odlog, se more zahtevati tudi plačilo drugega dela terjatve. Obsodba na plačilo, za katero gre dolžniku ob času izreka sodbe še zakoniti odlog, je dopustna; toda rok za plačilo, všteti pravdne stroške, je določiti v soglasju s sklepom o razveljavi zakonitega odloga, za zneske, ki niso prizadeti s tem sklepom, pa tako, da se prične od zadnjega dneva roka zakonitega odloga.

(3) V prid izvršljivi terjatvi, za katero je razveljavljen zakoniti odlog, se more postopati z izvršbo.

(4) Ako je sodišče za terjatev razveljavilo zakoniti odlog, ni dopusten sodniški odlog.

d) Menice in čeki.

§ 23.

(1) Določila §§ 20 in 21 se primerno uporabljajo na menice. O vsebini pravnomočnega sklepa, s katerim se razveljavlja za menico zakoniti odlog, naj upnik obvesti regresne zavezanca, kolikor je znan njihov naslov.

(2) Razveljava zakonitega odloga ima učinek le nasproti dolžniku, zoper katerega se je izrekla.

§ 24.

(1) S pravnomočno razveljavo zakonitega odloga postane menica, ki ni postala plačna že pred 1. dnem avgusta 1914. l., plačna, kadar se pokaže, z zneskom, izvzetim od odloga. Pokaz ni dopusten pred dnevom, določenim v sodnem sklepu. Hkratu z menico je predložiti sodni sklep.

(2) Zoper regresne zavezanca iz menic v odstavku 1 oznamene vrste se more predlagati razveljava zakonitega odloga le, kolikor se je pravnomočno razveljavil zakoniti odlog nasproti akceptantu (izdatniku lastne menice).

(3) Ako se plača delno plačilo, je na menici zaznamovati, kdaj, kdo in v kateri višini je plačal. Tistemu, ki plača, je dati pobotnico na prepisu menice.

§ 25.

(1) Ako plača regresni zavezanec delno plačilo (§§ 21 in 23) na menico, ki je postala plačna pred 1. dnem avgusta 1914. l., more razen zaznamka po § 24, odstavek 3, in pobotnice zahtevati poverjen prepis protesta. Da se je izročil poverjen prepis, je zaznamovati na protestu. Duplikat ali več nego en poverjen prepis protesta za vsako delno plačilo se ne sme izročiti. Podpis Avstrijsko-ogrske banke na prepisu protesta nadomešča njegovo poveritev.

(2) Ako uveljavlja regresni zavezanec povračilo delnega plačila, ki ga je plačal, zoper prednike ali akceptanta, je priložiti pri menicah, ki so postale plačne pred 1. dnem avgusta 1914. l., pobotnico in poverjeni prepis protesta, ako pa ni bilo treba protesta, pobotnico in poverjen prepis menice.

§ 26.

(1) Pri menicah, ki so bile izdane pred 1. dnem oktobra 1915. l. in so postale ali postanejo plačne med 1. dnem avgusta 1914. l. in 31. dnem decembra 1918. l., je dognati, da se ni dalo delno plačilo (§ 21 in 23), s protestom, in sicer tudi tedaj, ako bi ga sicer ne bilo treba. Prednike je obvestiti po členu 45 do 47 m. r.

(2) Pri menicah, oznamenjenih v odstavku 1, se lahko nadomesti protest, ker se ni plačalo delno plačilo:

a) z izjavo akceptantovo (trasatovo), izdatnika lastne menice ali domicilijatovo;

b) z izjavo imetnika menice, ako se more nanj potegniti ček po § 1 zakona z dne 3. aprila 1906. l. (drž. zak. št. 84), izvzemši primer, da ni mogoče poizvedeti pravičnega prostora ali, ako ga ni, stanovanja osebe, kateri je bilo treba prezentirati.

(3) Izjava se mora postaviti na menico ali z ujo združen list (allonge) in podpisati jo morata tisti, ki poda izjavo. Obsegati mora dan prezentacije in pripomnjo, da se plačilo ni plačalo ali da se ni dobila oseba, kateri je bilo prezentirati. Da se ohranijo menične pravice, se mora nadalje v roku, določenem za protestovanje, poveriti prepis z izjavo opremljene menice. Poveritev prepisa je zaznamovati na menici. Več nego en prepis

menice za vsako delno plačilo se ne sme poveriti. Podpis Avstrijsko-ogrske banke na prepisu menice nadomešča njegovo poveritev.

(4) Ako plača regresni dolжник delno plačilo na menico, oznamenjeno v odstavku 1, lahko zahteva razen zaznamka po § 24, odstavek 3, in pobotnice izročitev sodnega sklepa, s katerim se je razveljavil zakoniti odlog, nadalje protesta o ne plačanjem delnem plačilu ali, ako se je protest nadomestil z eno v odstavku 2 oznamenjenih izjav, po predpisu odstavka 3 poverjeni prepis menice.

(5) Ako regresni dolжник uveljavlja povračilo delnega plačila, ki ga je dal, proti prednikom ali akceptantu, je pri menicah, oznamenjenih v odstavku 1, razen sklepa o razveljavi zakonitega odloga predložiti pobotnico in protest ali po predpisu odstavka 3 poverjeni prepis menice.

§ 27.

Na podstavi menic, za katere se je deloma razveljavil zakoniti odlog, so tožbe dopustne le gledé zneska, ki je postal plačen.

§ 28.

Določila §§ 23 do 27 se zmislu primerno uporabljajo na čeke, ki so postali plačni pred 1. dnem avgusta 1914. l.

e) Obči predpisi za postopanje, ki jih je uporabljati.

§ 29.

Na postopanje, uravnano v §§ 20 do 28, se uporabljajo določila o postopanju v državljanskih pravicah.

f) Izjeme.

§ 30.

Določila §§ 20 do 29 se ne uporabljajo na terjatve zoper javne korporacije, zoper deželne

in delniške banke, hranilnice, kreditne zadrage in druge kreditne zavode.

Pravica vzajemnosti.

§ 31.

Kolikor morejo upniki, ki imajo v tuzemstvu svoje stanovišče (sedež), v drugi državi uveljavljati zasebnopravne terjatve samo v manjši izmeri ali z večjimi omejitvami, nego je določeno v tem ukazu, so terjatve upnikov, ki imajo svoje stanovišče (sedež) v tej državi, podvržene enakim omejitvam.

Pristojbnskoppravna določila.

§ 32.

(1) Ako se je plačala pristojbina za protest že, ko se je protestovalo, ker se ni plačalo delno plačilo na menico, je protest zaradi tega, ker se ni plačalo nadaljnje plačilo, oproščen pristojbine po t. št. 116, lit. g), zakona z dne 13. decembra 1862. l. (drž. zak. št. 89). Določila ministrstvenega ukaza z dne 11. januarja 1917. l. (drž. zak. št. 24) je uporabljati zmislu primerno.

(2) V § 26 oznamenjena izjava akceptanta (trasata), izdatnika lasne menice ali domicilijata ali imetnika menice ni predmet pristojbine.

§ 33.

Ta ukaz dobi moč 1. dne julija 1918. l. Hkratu izgubi moč ukaz vsega ministrstva z dne 20. decembra 1917. l. (drž. zak. št. 495).

Seidler s. r.

Mataja s. r.

Schauer s. r.

Wimmer s. r.

Twadowski s. r.

Wieser s. r.

Paul s. r.

Cwikliński s. r.

Banhans s. r.

Homann s. r.

Czapp s. r.

Horbaczewski s. r.

Silva-Tarouca s. r.

Gayer s. r.

226.

Ukaz vsega ministrstva z dne 24. junija 1918. l.,

da se izpremeni ministrstveni ukaz z dne 20. decembra 1917. l. (drž. zak. št. 494) o olajšavah ob izpolnjevanju zasebnopravnih denarnih terjatev.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se zaukazuje tako:

§ 1.

K § 6 a ukaza vsega ministrstva z dne 20. decembra 1917. l. (drž. zak. št. 494) o olajšavah ob izpolnjevanju zasebnopravnih denarnih terjatev je dostaviti naslednja odstavka:

(5) Na tožbe zaradi plačila zakonito odlože njih terjatev je uporabljati določila § 13 ukaza vsega ministrstva z dne 24. junija 1918. l. (drž. zak. št. 225) o odlogu zasebnopravnih denarnih terjatev zoper dolžnike na Gališkem in v Bukovini. Namesto 1. dne avgusta 1914. l. pa je mero dajen za uporabo določila § 13, odstavek 1, drugi stavek, dan razglasitve tega ukaza.

(6) Na upnikov predlog mora okrajno sodišče v odstavkih 1 in 3 priznati zakoniti odlog razveljaviti za celo terjatev ali za del, ako je narejeno tako, da najbrže gospodarski položaj dolžnika ne opravičuje zakonitega odloga ali ga ne opravičuje v polnem obsegu, in ako dolžnik ne izkaže verjetno, da ima ob plačilu nerazmerno škodo. Na postopanje se uporabljajo določila §§ 20, 21, odstavek 1 in 2, in 22 ministrstvenega ukaza z dne 24. junija 1918. l. (drž. zak. št. 225) in, dopolnjuje jih, določila o postopanju v državljanskih pravnih sporih. Dolžnik se ne zasliši na upnikov predlog (§ 20, odstavek 2, omenjenega ukaza), ako bi imelo to znatno zaskasnitev za posledico. Predpisi cesarskega ukaza z dne 29. julija 1914. l. (drž. zak. št. 178) in ministrstvenega ukaza z dne 4. januarja 1917. l. (drž. zak. št. 11) o izjemnih določilih na polju postopanja v državljanskih pravnih rečeh za vojaške osebe in njim zenačene ostanejo neizpremenjeni.

§ 2.

Ta ukaz dobi moč 1. dne julija 1918. l.

Seidler s. r.	Ćwikliński s. r.
Mataja s. r.	Banhans s. r.
Schauer s. r.	Homann s. r.
Wimmer s. r.	Czapp s. r.
Twardowski s. r.	Horbaczewski s. r.
Wieser s. r.	Silva-Tarouca s. r.
Paul s. r.	Gayer s. r.

227.

Ukaz vsega ministrstva z dne 24. junija 1918. l.

o bilancah in razlikah od določil po ustavu
v času vojne.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l.
(drž. zak. št. 307) se ukazuje tako:

§ 1.

(1) Trgovci, trgovske družbe, pridobitne in gospodarske zadrage in druga javnemu dajanju računov zavezana podjetja, ki imajo svoje stanovališče (sedež) na Gališkem, v Bukovini, v Dalmaciji, na Primorskem ali v okoliših okrožnih sodišč Rovereto in Trident, izvzemši železniška podjetja, so do 31. dne decembra 1918. l. oproščeni dolžnosti sestaviti računski sklep (bilanco) za opravilna leta, ki so potekla ali potečejo izza 1. dne januarja 1914. l.

(2) Upravno oblastvo (odstavek 3) mora na osnovan predlog najdalje do 31. dne decembra 1918. l. odvezati od dolžnosti sestaviti računski sklep (bilanco) za opravilna leta, ki so potekla ali potečejo izza 1. dne januarja 1914. l.,

1. trgovce in podjetja v odstavku 1 označene vrste,

a) ki sicer nimajo svojega stanovališča (sedeža) v ozemljih, imenovanih v odstavku 1, pač pa glavno obratovališče ali

b) ki imajo svoje stanovališče (sedež) ali glavno obratovališče v drugem bojišču sosednjem ozemlju, ali

c) ki delajo svoje kupčije večinoma v carinskem inozemstvu ali z njim ali v ozemljih, imenovanih v odstavku 1, ali imajo tam znatne dele svoje imovine, zlasti svojih neplačanih terjatev,

2. železniška podjetja, ki imajo svoj sedež v ozemljih, imenovanih v odstavku 1, ali pri katerih so dani pogoji št. 1,

3. pridobitne in gospodarske zadrage, ki ne morejo pravočasno sestaviti računskega sklepa, ker so njihovi organi ali nameščenci pozvani na vojaško službovanje, ali iz drugih vzrokov.

(3) Dovoljevati to odvezo je poklicano za pridobitne in gospodarske zadrage politično deželno oblastvo, za zavarovalne družbe ministrstvo za notranje stvari, za banke in druge kreditne zavode finančno ministrstvo, za podjetja rudniških in fužinskih obratov ministrstvo za javna dela, za železniška podjetja ministrstvo za železnice, za druga podjetja in za trgovce pa trgovinsko ministrstvo.

§ 2.

(1) Ako je zaradi tega, ker se je odložil računski sklep (§ 1), sestaviti računski sklep za dve ali več opravičnih let, more upravno oblastvo (§ 1, odstavek 3) na osnovan predlog dovoliti sestavo le enega računskega sklepa za obe ali več opravičnih let. Dobiček ali izgubo, ki se pokaže pri tem, je enakomerno razdeliti na opravilna leta.

(2) Na zavarovalne družbe in železniška podjetja se ne uporabljajo sprednja določila.

§ 3.

Za sklepanje o računskem sklepu po organu, ki je poklican zato, je delniškim družbam, družbam z omejeno zavezo, pridobitnim in gospodarskim zadrugam in drugim javnemu dajanju računov zavezanim podjetjem odprt rok šestih mesecev po preteku opravilnega leta, ako ne določa že ustav daljšega roka za to. Ako zaradi vojne ni mogoče držati se tega roka, more upravno oblastvo (§ 1, odstavek 3) na osnovan predlog dovoliti, da se podaljša najdalje do 31. dne decembra 1918. l.

§ 4.

Ministrstvo za notranje stvari more v po-razumu z udeleženi ministri na osnovan

predlog dovoliti podjetjem v § 3 oznamene vrste, da odstopijo od določil po ustavu o načinu sklicovanja, o kraju in času sestajanja in o sklepčnosti njihovih organov, o obliki njihovih naznanil in enakih stvareh, kolikor je zaradi vojne postalo nemogoče držati se teh določil.

§ 5.

Preden se odloči o predlogu (§ 1, odstavek 2, in §§ 2 do 4) pridobitne in gospodarske zadruge, ki je podrejena reviziji po zvezi ali deželnem odboru, je treba izprositi izjavo zveze ali deželnega odbora, ako se ni predložila že s predlogom.

§ 6.

Ta ukaz dobi moč dne, katerega se razglasi.

Seidler s. r.

Mataja s. r.

Schauer s. r.

Wimmer s. r.

Twardowski s. r.

Wieser s. r.

Paul s. r.

Ćwikliński s. r.

Banhans s. r.

Homann s. r.

Czapp s. r.

Horbaczewski s. r.

Silva-Tarouca s. r.

Gayer s. r.

